

Kansallinen rokotusohjelma tutuksi

Tämä selkokielinee esite on tehty osana opinnäytetyötä
Kansallinen rokotusohjelma tutuksi – selkokielinee esite
maahanmuuttajille.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on MARJAT-hanke.

© Heikkinen & Söderholm

Terveydenhoitajakoulutus,
Turun ammattikorkeakoulu

Turku 2018

Mikä on kansallinen rokotusohjelma?

Tämä esite kertoo rokotusohjelmasta,
joka on käytössä Suomessa.

Sen nimi on kansallinen rokotusohjelma.

Kansallisen rokotusohjelman tavoite on vähentää
tauteja rokotusten avulla.

Rokotuksessa ihminen saa rokotetta.

Rokote on lääke, joka suojaa häntä
monilta taudeilta.

Suurin osa Suomessa asuvista ihmisistä
ottaa rokotteet, jotka kuuluvat
kansalliseen rokotusohjelmaan.

Rokotus suojaa rokotuksen saajaa
ja myös hänen läheisiään, esimerkiksi perhettä.

Rokottamisen hyödyt

Rokote suojaa taudilta sinua ja läheisiäsi.
Kun et itse sairastu, et voi myöskään tartuttaa tautia muihin.

Kun iso osa ihmisistä on saanut rokotteen,
tauti voidaan hävittää joltain alueelta
tai jopa koko maailmasta.

Esimerkiksi polio on hävinnyt Suomesta
kokonaan rokotusten avulla.

Rokottamisen haitat

Rokotteiden turvallisuutta seurataan tarkasti.

Rokotteella voi olla haittavaikutuksia,

mutta niitä saa harvoin.

Ne ovat yleensä myös lieviä.

Yleisiä haittoja ovat

rokotuskohdan kipu, punoitus,

turvotus ja kuumotus.

Myös muutaman päivän kuume

on mahdollinen.

Harvinainen haittavaikutus on anafylaksia.

Se on vaarallinen allerginen reaktio.

Rokotuksen antaja osaa antaa hoitoa,

jos rokotus aiheuttaa anafylaksiaa.

Huomaa myös, että kaikki oireet rokotuksen

jälkeen

eivät johdu rokotuksesta.

Kansallinen rokotusohjelma

Kansallisen rokotusohjelman tavoite on antaa suojaa niitä tauteja vastaan, jotka voidaan estää rokotuksilla.

Rokotukset ovat vapaaehtoisia ja ilmaisia, eli rokotetta ei ole pakko ottaa.

Jos et tiedä, mitä rokotteita olet saanut, lääkäri tai hoitaja voi auttaa sinua.

Tarvittaessa sinulle tehdään oma rokotusohjelma.

Kansallinen rokotusohjelma antaa suojaa seuraavia tauteja vastaan:

- Tuhkarokko
- Vesirokko
- Vihurirokko
- Sikotauti
- Rotavirus
- Jäykkäkouristus
- Hinkuyskä
- Kurkkumätä
- Polio
- Hib-taudit
- Kohdunkaulan syöpä
- Influenssa

Voit myös kuulua johonkin riskiryhmään. Silloin voit saada myös rokotteen, joka ei kuulu kansallisen rokotusohjelman mukaan kaikille.

Lisää tietoa rokotteista:

<https://thl.fi/fi/web/rokottaminen/rokotteet>

Mitä tauteja vastaan rokotteet suojaavat?

Tuhkarokko

Tuhkarokko on infektio tauti eli tartuntatauti, jonka aiheuttaa virus.

Tuhkarokko tarttuu erittäin helposti.

Ensimmäinen oire on yleensä kuume.

Sen jälkeen iholle tulee ihottuma, jossa on punaisia läiskiä.

Tuhkarokko voi aiheuttaa vakavia jälkitauteja, esimerkiksi aivotulehduksen.

Köyhissä maissa tuhkarokkoon sairastuu paljon lapsia.

Osa lapsista jopa kuolee tautiin.

Vesirokko

Vesirokko on infektio tauti, jonka aiheuttaa virus.

Tauti tarttuu erittäin helposti.

Aikuisilla vesirokko voi olla vakava tauti.

Vesirokon tyypillisiä oireita ovat ihottuma ja vesirakkulat, jotka kutiavat voimakkaasti.

Vihurirokko

Vihurirokon aiheuttaa virus.

Taudin oireita ovat kuume, ihottuma ja lievän flunssan oireet.

Myös nivel tulehdukset ovat yleisiä vihurirokossa.

Raskauden aikana vihurirokko voi aiheuttaa sikiölle vaurioita.

Vihurirokko parantuu muutamassa päivässä.

Sikotauti

Sikotaudin aiheuttaa sama virus kuin tuhkarokon.

Sikotauti on sylkirauhasten tulehdus.

Sylkirauhaset sijaitsevat suun alueella.

Ne erittävät suuhun sylkeä.

Pojilla tauti voi aiheuttaa myös kivistulehduksen.

Rotavirus

Rotavirus aiheuttaa ripulia ja oksennustautia.

Rotavirus tarttuu helposti käsien kautta.

Oksentelu ja ripuli voivat aiheuttaa sen, että lapsen elimistö kuivuu liikaa.

Jäykkäkouristus

Jäykkäkouristus eli tetanus on tauti, jonka aiheuttaa bakteeri.

Tartunnan voi saada haavasta tai eläimen puremasta.

Tartuntaa ei voi saada toisesta ihmisestä.

Jäykkäkouristuksen oireita ovat

lihasten kouristelu ja jäykistyminen.

Kouristukset voivat olla rajuja ja kivuliaita.

Tauti voi johtaa kuolemaan,

vaikka potilas saisi hoitoa.

Hinkuyskä

Hinkuyskä on ylähengitystieinfektio, jonka aiheuttaa bakteeri.

Ylähengitysteitä ovat nenän, suun ja nielun alue.

Taudin oireita ovat hinkuva hengitys,

limaoksennukset, katkokset hengityksessä

sekä yskä, joka jatkuu useita viikkoja.

Yskäkohtauksen aikana hengittäminen voi olla vaikeaa.

Alle kuuden kuukauden ikäisille hinkuyskä voi olla hyvin vaarallinen.

Kurkkumätä

Kurkkumätä eli difteria on nielun, kurkunpään, nenän tai ihon tulehdus, jonka aiheuttaa bakteeri. Tauti tarttuu syljen kautta.

Kurkkumädän jälkitauteja voivat olla sydänlihastulehdus ja raajojen halvaantuminen. Tauti voi johtaa myös kuolemaan.

Polio

Polio eli lapsihalvaus on sairaus, jonka aiheuttaa virus.

Tartunnan saanut henkilö voi olla oireeton tai hänellä voi olla flunssan oireita. Jos tauti etenee tarpeeksi pitkälle, se voi aiheuttaa raajojen halvaantumista. Tautiin ei ole parantavaa hoitoa.

Hib -taudit

Hib-taudeilla tarkoitetaan hengitystieinfektioita, verenmyrkytystä, keuhkokuumetta, aivokalvon- ja kurkunkannen tulehduksia sekä luu- ja niveltulehduksia, jotka aiheuttaa bakteeri.

Ne ovat yleisiä erityisesti lapsilla.

Kohdunkaulan syöpä

Kohdunkaulan syöpä on yleisin naisten sukupuoliselinten syöpä maailmassa.

Sen aiheuttaa papilloomavirus.

Kohdunkaulan syöpä on yleensä alussa oireeton.

Syöpä löytyy gynekologisen tutkimuksen yhteydessä.

Papilloomavirus tarttuu yleensä yhdynnän kautta.

Viruksen voi saada mies tai nainen ja tartuttaa sitä edelleen muihin.

Influenssa

Influenssa on hengitystietulehdus, jonka aiheuttaa virus.

Influenssa leviää helposti.

Influenssan oireet ovat samanlaiset kuin tavallisessa flunssassa.

Oireet ovat kovemmat kuin tavallisessa flunssassa.

Kovien oireiden takia voi joutua jopa sairaalaan.

Ennen matkalle lähtöä

Jos olet lähdössä ulkomaille, esimerkiksi kotimaahasi, huomioi seuraavat asiat:

- Voit tarvita matkaa varten rokotteita, jotka eivät kuulu kansalliseen rokotusohjelmaan.
- Ota hyvissä ajoin yhteyttä omaan terveyskeskukseen ennen matkalle lähtöä.
- Terveyskeskuksen henkilökunta selvittää, mitä rokotteita tarvitset.
- Jos matkalle tarvittava rokote ei kuulu kansalliseen rokotusohjelmaan, se täytyy yleensä maksaa itse.

Esitteessä käytetyt tiedot pohjautuvat opinnäytetyöhön Heikkinen, M.; Söderholm, J. 2018.: Kansallinen rokotusohjelma tutuksi – selkokielen esite maahanmuuttajille.

Esitteessä käytetyt kuvat ovat osoitteesta www.pixabay.com, jossa jaetaan tekijänoikeuksista vapaita kuvia ja videoita.

Opinnäytetyön raportti löytyy osoitteessa www.theseus.fi ja www.turkuamk.fi/marjat

